

A magyar technológiai és ipari forradalom I.
(Felvidéki nyári egyetem)
Magyar Fiatalok Határok Nélkül Alapítvány

VETÉLKEDŐ¹

1. Melyik hegységhez fekszik közel Kovácspatak?

- a. **Kovácspataki-hegyek**
- b. Visegrádi-hegység
- c. **Helembai-hegység**
- d. **Burda**

2. Kovácspatak...

- a. határában ma is működő szárazmalom áll.
- b. **híres a védett állat- és növényvilágáról.**
- c. **kedvelt kiránduló- és üdülőhely.**
- d. a mai Magyarország területén fekszik.

3. Sorolj fel négy felvidéki bányavárost!

Besztercebánya, Körmöcbánya, Selmecebánya, Bakabánya, Garamszentkereszt, Hegybánya, Hodrusbánya, Szentantal, Szklenófürdő

4. Milyen előnevet viselt (azaz honnan származott) a Rákóczi család azon ága, amelyhez II. Rákóczi Ferenc is tartozott?

Felsővadász (BAZ megye)

5. Hol került sor II. Rákóczi Ferenc újratemetésére és hol őrzik most hamvait?

Kassa

6. Melyik városból származik Thököly Imre?

Késmárk

7. Mely várban voltak urak az Andrássy-család tagjai több évszázadon át? Hol voltak felvidéki kastélyaik?

Vár. Krasznahorka, kastély: Betlér, Töketerebes

8. Melyik felvidéki városban helyezte el Mikszáth „A fekete város” c. regényét?

Lőcse

9. Ki az alábbi sorok szerzője?

Krasznahorka büszke vára, ráborult az éj homálya.
Tornyok ormán az őszi szél, rég múlt dicsőségről mesél.
Rákóczinak dicső kora, nem jön vissza többé soha.

Népének

---

¹ A feleletválasztós tesztfeladatoknál egynél több helyes válasz is lehetséges!

10. Ki írta a „A kassai polgárok” c. drámát?

Márai Sándor

11. Hol épült Magyarország első főiskolája? És hol kezdte meg működését az első műszaki főiskola? Ez utóbbi milyen képzést nyújtott?

Veszprém: első főiskola, Selmechánya: Első bányamérnökképző

12. Hol született és miről híres Kempelen Farkas?

Pozsony: sakkautomata, schönbrunni kastély szökökútja, írógép, beszélőgép

13. Kiről nevezték el a bornit ásványt?

Born Ignác, osztrák származású geológusról

14. Ha történelemtanár lennél, hogyan definiálnád az ipari forradalmat?

Ipari forradalom a neve annak az átfogó társadalmi, gazdasági és technológiai változásnak, amely 1769 és 1850 között először Nagy-Britanniában, majd Európa és Észak-Amerika egyes régióiban zajlott le.

15. Mettől meddig tartott az

első ipari forradalom? **(1780-1850)**

a második ipari forradalom? **(1870-1914)**

16. Töltsd ki a táblázat hiányzó részeit!

	Első ipari forradalom	Második ipari forradalom
Kulcsfogalom	gépesítés	tömegtermelés
Energiaforrás	gőz	kőolaj, elektromos energia
Fő iparágak	könnyűipar, nehézipar	vegyipar, elektromos erőművek
Finanszírozási forrás	bankkölcsön	fináncióke

17. Melyik korszakot tekintik a magyar ipari forradalom korszakának?

1867-1914 (kiegyezéstől az első világháborúig)

18. Mi jellemezte a magyar gazdaságot az ipari forradalom küszöbén?

- a. **hiányos úthálózat**
- b. korszerű mezőgazdaság
- c. magas fokú szakismeret
- d. **tőkehiány**

19. Fejtsd ki röviden, hogy hogyan hatott az ipari forradalom a magyar bankrendszerre!

- **öt külföldi nagybank alakult, és több száz kisebb takarékpénztár**
- **1873 után: Rotschildok által alapított Magyar Általános Hitelbank**
- **1880-ra megerősödik két magyar alapítású nagybank:**
  - **Jelzáloghitelbank**
  - **Pesti Magyar Kereskedelmi Bank**

20. Hol épült meg a történelmi Magyarország első lóvasútja? És hol az első gőzvontatású vasútja?

Lóvasút: Pozsony és Nagyszombat között, gőz: Pest és Vác

21. Hogy hívták a Duna első gőzhajóját?

Árpád

22. Párosítsd össze a megfelelő nevet a hozzá kapcsolódó találmánnyal?

- a. Baross Gábor
  - b. Jedlik Ányos
  - c. Puskás Tivadar
  - d. Ganz Ábrahám
  - e. Csonka János
- A. elektromotor
  - B. zónatarifa-rendszer
  - C. telefonközpont
  - D. gázmotor
  - E. kéregöntésű vasúti kerék

a	b	c	d	e
B	A	C	E	D

23. Ki készítette el az első fényerős objektívet?

Petzvál József

24. Mi az a „villanydelejes forgony”?

folyamatos forgó mozgást végző kommutátoros egyenáramú villanymotor

25. Mit jelentett a kamatbiztosítás fogalma?

Az állam garanciát vállalt nyereségtelenség esetén a nyereség kifizetésére.

26. Párosítsd össze az évszámot a hozzá kapcsolódó eseménnyel!

- a. A Margit-híd felavatása
  - b. A magyar posta a világon elsőként rendszeresíti a levelezőlapot
  - c. A Rimamurányi Vasmű átadása
  - d. Adria Tengerhajózási Rt. megalapítása
  - e. Magyar Általános Hitelbank megalapítása
- A. 1867
  - B. 1871
  - C. 1869
  - D. 1876
  - E. 1881

a	b	c	d	e
D	C	B	E	A

27. Kitől származnak az alábbi szemelvények?

„ipar nélkül a nemzet félkarú óriás” Kossuth Lajos

“Mi történék, ha netalán jelentékeny villanyfolyam mi előtt más célra használtatnék, a delejek körül helyezett tekercseken végig vezetnénk? Ha ez a delejek erejét öregbítené, akkor a villanyfolyam is erősítenék, mi által a delejek ismét erősebbekké tétetnénk, ezek pedig ismét erősebb villanyfolyamot adandának, és így tovább, bizonyos határig!” **Jedlik Ányos**

“A Hitel lábra állítását tettem systemám alapkövéül, mert annak nemléte, mint a honi tapasztalás mutatja, legtehetősb nemzetségeinket is megsemmisíti; léte pedig már a legtehetőtlenebbeket is bizonyosan előmozdítaná.” **Széchenyi István**

28. A legenda szerint honnan ered a telefonáláskor használt “halló” kifejezés?

A legenda szerint a telefon tesztelésénél Puskás Tivadar használta elsőként a („hallom” szóból származó) halló szót, amely a telefonálásnál az egész világon elterjedt. Ez azonban feltehetően téves

29. Sorolj föl legalább három, az ipari forradalomban kulcsszerepet játszó budapesti gépgyárat!

- **Államvasutak Gyára**
- **Óbudai Hajógyár**
- **Ganz Hajó- Vagyon- és Villamossági Gyár**
- **Láng Gépgyár**

30. Készíts átfogó elemzést arról, hogy az első ipari forradalom átvétel milyen változást hozott az alábbi területeken:

- a. közlekedés és hírközlés,
- b. mezőgazdaság,
- c. élelmiszeripar,
- d. nehézipar!

Közlekedés és hírközlés

- **Vasútépítés:**

Kamatbiztosítás: Az állam garanciát vállalt nyereségtelenség esetén a nyereség kifizetésére.

Baross Gábor-Magyar Államvasutak

- **Hídépítés: 1877 - Margit-híd**
- **Távíró- és Postaszolg. : 1871 – magyar postabélyeg**
- **Hajózás: 1882 – Adriai Tengerhajózási Rt.**

Mezőgazdaság

tőkés átalakulás: fizetett munkások, korszerű technika, gépesítés

Élelmiszeripar

- **A közös vámterület-könnyűipar gyenge**
- **Húzóágazat az élelmiszeripar**
- **Malomipar:**
  - **Az 1870-es évekre világszínvonalú lesz**
  - **Budapesten 12 nagy gőzmalom**
  - **Acélhengesztés**
- **Szeszipar és cukoripar**

Nhézipar

- **Gépipar: Vonatok, malomipari berendezések és mezőgazdasági gépek**
- **Bányászat:**
  - **Szén: Salgótarjáni Kőszénbánya Rt**
  - **Vasérc: Rimamurány Vasércfeldolgozó Üzem**